

Sygn. akt II Ca 1078/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 kwietnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Andrzej Mikołajewski

Protokolant Jolanta Jaworska

po rozpoznaniu w dniu 7 kwietnia 2016 roku w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Funduszu (...)z siedzibą w G.

przeciwko A. P.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Radzynie Podlaskim z dnia 4 listopada 2015 roku, sygn. akt I C 687/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1. w ten sposób, że zasądza od A. P. na rzecz (...) Funduszu (...) z siedzibą w G. kwotę 2360,07 zł (dwa tysiące trzysta sześćdziesiąt złotych i siedem groszy) z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 17 lutego 2015 roku do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem, że wysokość tych odsetek nie może przekroczyć odsetek maksymalnych za opóźnienie;

II. uchyla zaskarżony wyrok w punkcie 1. w pozostałej części oraz w punkcie 2. i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Radzynie Podlaskim do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Sygn. akt II Ca 1078/15

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 17 lutego 2015 roku powód (...) Fundusz (...) z siedzibą w G. wniósł o zasądzenie od pozwanego A. P. kwoty 4149,06 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności aktualnej wysokości stopy kredytu lombardowego NBP od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

*

Wyrokiem z dnia 4 listopada 2015 roku Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim:

1. oddalił powództwo;

2. zasądził od (...) Funduszu (...) w (...) na rzecz A. P. kwotę 617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. P. w dniu 4 września 2007 roku zawarł z (...) Bankiem S. A. (poprzednikiem (...) Banku S. A.) umowę pożyczki gotówkowej nr (...) na kwotę 13381,29 zł na okres od dnia 4 września 2007 roku do 24 września 2010

roku Oprocentowanie pożyczki w dniu zawarcia umowy wynosiło 5,5 % w stosunku rocznym. W przypadku, gdyby wysokość oprocentowania przewyższałaby czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP, bank obniżał wysokość oprocentowania.

W dniu 10 sierpnia 2010 roku (...) Bank (...) S. A. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny wobec pozwanego A. P., wskazując, że należność główna zobowiązania A. P. wynikającego z umowy pożyczki nr (...) wynosi 2393,16 zł, odsetki 274,71 zł i koszty 118 zł. Postanowieniem z dnia 25 marca 2011 roku w sprawie I Co 462/11 Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim nadał bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzulę wykonalności.

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Radzynie Podlaskim prowadził egzekucję na podstawie przedmiotowego tytułu wykonawczego, która postanowieniem z dnia 6 marca 2013 roku została umorzona ze względu na jej bezskuteczność. W dniu 29 listopada 2013 roku (...) Bank (...) S. A. zawarł z (...) Funduszem (...) z siedzibą w G. umowę przelewu wierzytelności. Umowa obejmowała także wierzytelności wynikające z umowy (...) Banku (...) S. A. z pozwanym A. P..

Sąd Rejonowy wskazał, na podstawie jakich dowodów ustalił powyższy stan faktyczny.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za niezasadne.

Sąd Rejonowy podniósł, że na powodzie, zgodnie z regułą z art. 6 k.c. spoczywał ciężar wykazania istnienia roszczenia. Zdaniem Sądu Rejonowego przedstawione w sprawie dowody nie dają podstawy do stwierdzenia, iż dochodzona przez powoda należność istnieje.

Zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 15 marca 2011 roku w sprawie P 7/09 art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe, w części, w jakiej nadaje moc prawną dokumentu urzędowego księgom rachunkowym i wyciągom z ksiąg rachunkowych banku w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych w postępowaniu cywilnym prowadzonym przez konsumenta, jest niezgodny z art. 2, art. 32 ust. 1 zdanie pierwsze i art. 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz jest niezgodny z art. 20 Konstytucji. Wyciąg z ksiąg bankowych nie stanowi dokumentu urzędowego, jest dokumentem prywatnym stwierdzającym, iż osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Powód nie wskazał, z czego wynika kwota dochodzonego kapitału, a tym samym twierdzenia powoda dotyczące wysokości dochodzonych odsetek także nie zostały udowodnione. Pozwany nie wskazał także na podstawie faktyczną wyliczenia „kosztów”.

Orzeczenie o kosztach procesu Sąd Rejonowy uzasadnił art. 98 § 1 k.p.c.

*

Apelację od tego wyroku wniósł powód, zaskarżając wyrok Sądu Rejonowego w całości.

Powód zarzucił zaskarżonemu wyrokowi:

1. naruszenie art. 233 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zebranego w sprawie, polegający na rozpoznaniu jedynie części tego materiału, z pominięciem pozostałych dowodów zaferowanych przez powoda na okoliczność potwierdzenia wysokości dochodzonego roszczenia, w tym: umowy cesji wraz z wyciągiem z załącznika do tej umowy, umowy pożyczki gotówkowej, bankowego tytułu egzekucyjnego wraz z postanowieniem o nadaniu klauzuli wykonalności, postanowienia o umorzeniu egzekucji, co w efekcie doprowadziło do uznania przez sąd, iż powód nie wykazał wysokości dochodzonego pozvem roszczenia;

2. naruszenie art. 233 k.p.c. polegające na przekroczeniu zasady swobodnej oceny dowodów, wyrażające się w sprzecznym z zasadami logicznego wnioskowania i zasadami doświadczenia życiowego uznaniu przez sąd, że wyciąg z ksiąg rachunkowych funduszu nie stanowi wiarygodnego dowodu na przejście konkretnej wierzytelności w określonej

wysokości na powoda, podczas gdy księgi rachunkowe funduszu podlegają kontroli Komisji Nadzoru Finansowego, a więc stanowią wiarygodny dowód na poprawność zawartych w nim danych, a zapisy w tym wyciągu są spójne z całością dokumentacji zgromadzonej w sprawie;

3. naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak uzasadnienia podstawy faktycznej oraz przyczyn, dla których Sąd odmówił wiarygodności i mocy dowodowej wyciągu z ksiąg rachunkowych powoda, poza ogólnikowym stwierdzeniem, że nie stanowi on dokumentu urzędowego, jak i pism upominawczych kierowanych przez powoda do pozwanego;

4. naruszenie art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. polegające na błędnym uznaniu przez Sąd, że strona powodowa nie przedłożyła dowodów na poparcie swoich twierdzeń oraz wniosków, z których wywodzi skutki prawne;

5. nierozpoznanie istoty sprawy.

Powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania według norm prawem przepisanych za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda jest częściowo zasadna w zakresie należności głównej i części skapitalizowanych odsetek, co uzasadnia odpowiednią zmianę zaskarżonego wyroku, w pozostałej zaś części Sąd Rejonowy nie rozpoznał istoty sprawy, co skutkowało koniecznością uchylenia zaskarżonego wyroku w pozostałej części i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Rejonowy w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia o należności głównej i skapitalizowanych odsetkach w kwocie 358,03 zł poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, w szczególności co do faktów udzielenia pozwanemu pożyczki przez poprzednika prawnego powoda i nabycia wierzytelności wynikających z tej umowy przez powoda. Sąd Okręgowy przyjmuje te ustalenia za własne.

Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy. Pożyczka może być oprocentowana bądź nie, w zależności od umowy stron.

Powód udowodnił, że jego poprzednik prawny udzielił pozwanemu pożyczki w kwocie 13381,29 zł, która miała być spłacona do dnia 24 września 2010 roku w 36 ratach miesięcznych, wraz z ustalonymi w umowie odsetkami i wierzytelność tę nabył na podstawie umowy cesji.

To na pozwanym spoczywał ciężar udowodnienia, że spełnił w całości świadczenia z umowy pożyczki (art. 6 k.c.). Pozwany takich dowodów nie przedstawił, a zatem żądanie przez powoda zapłaty kwoty 2002,67 zł tytułem zwrotu kapitału należało uznać za zasadne.

Umowa pożyczki przewidywała również, że za opóźnienie w spłacie pożyczki bank pobierze odsetki karne w wysokości równej czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP (§ 2 pkt 4 umowy). Skoro bezspornie upłynął termin spłaty pożyczki, pozwany niewątpliwie pozostaje w opóźnieniu w dniu wniesienia pozwu i powodowi od kwoty kapitału należą się również żądane odsetki umowne (art. 481 § 1 i § 2 k.c.).

Powód żądał również zapłaty skapitalizowanych odsetek umownych za opóźnienie od kwoty kapitału za okres od dnia cesji wierzytelności (29 listopada 2013 roku) do dnia wystawienia wyciągu z własnych ksiąg rachunkowych (4 lutego 2015 roku) w łącznej kwocie 358,03 zł. W tym zakresie powództwo również jest zasadne, gdyż dotyczy niewątpliwego okresu pozostawiania przez pozwanego w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia z umowy pożyczki. Od skapitalizowanych odsetek powód mógł zażądać dalszych odsetek umownych od dnia wniesienia pozwu (art. 482 § 1 k.c.).

Dodać należy, że w postępowaniu egzekucyjnym będzie należało z urzędu uwzględnić zmianę wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie, jaka nastąpiła z dniem 1 stycznia 2016 roku (art. 481 § 2¹ i § 2² k.c.).

Suma obu tych należności daje zasądzoną kwotę 2360,70 zł.

Zarzut ich przedawnienia jest chybiony. Trzyletni termin przedawnienia przewidziany w art. 118 k.c. dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej i o świadczenia okresowe (odsetki), z uwzględnieniem jego przerwania przez złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu przez poprzednika prawnego powoda oraz prowadzonego wówczas postępowania egzekucyjnego (art. 123 § 1 pkt 1 k.c.), mając też na względzie, kiedy powinien być spleacony w ratach dochodzony kapitał, nie mógł upłynąć.

Wskazać nadto należy, że nabywca wierzytelności nabył ją w stanie przysługującym zbywcy (art. 509 k.c. i art. 513 § 1 k.c.).

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy nie rozpoznał natomiast istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c., procedując w przedmiocie roszczeń powoda o zapłatę kwot: 1638,23 zł (odsetki karne banku), 32,13 zł (odsetki umowne banku), 118 zł (koszty), z odsetkami umownymi od dnia wniesienia pozwu, które nie można było uznać za dokładnie określone w rozumieniu art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c.

Zgodnie z art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c. pozew powinien zawierać dokładnie określone żądanie, a w przypadku, gdy żądaniem tym jest skapitalizowana kwota odsetek, powód powinien wskazać sposób jej wyliczenia, tj. od jakiej kwoty, za jaki okres i według jakiej stopy procentowej odsetki te zostały naliczone. W przeciwnym razie żądanie nie jest dokładnie określone, gdyż nie wiadomo, jakich roszczeń w istocie dochodzi powód, jak zostały one wyliczone, jakiego okresu dotyczą, co nie tylko uniemożliwi w razie sporu ocenę ich zasadności, ale również w przyszłości granic powagi rzeczy osądzonej czy częściowego zaspokojenia (skoro nie będzie wiadomo, co do jakich roszczeń żądanie zostało uwzględnione bądź oddalone, a następnie – zaspokojone). To samo dotyczy pozycji określonej zbiorczo jako koszty.

Te braki formalne pozwu powinny być uzupełniane zgodnie z art. 130 § 1 i § 2 k.p.c., a w razie ich nieuzupełnienia, powinno dojść do zwrotu pozwu (oczywiście tylko w zakresie niedokładnie określonego żądania).

Podkreślić należy, że dokładne określenie żądania powinno nastąpić w pozwie bądź w piśmie uzupełniającym braki, natomiast nie może być tak, aby Sąd na podstawie przedłożonych umów czy dokumentów próbował ustalić, o jakie należności może chodzić.

Nie można przyjąć, że okoliczność ta mogłaby być badana jedynie w merytorycznym rozstrzygnięciu. Jeżeli bowiem nie byłby to brak uniemożliwiający nadania biegu sprawie (tzn. rozstrzygnięcie o żądaniu), a mogący najwyżej skutkować oddaleniem powództwa, rodziłoby się w takim razie pytanie, co do czego Sąd pierwszej instancji orzekłby o niezasadności żądania, jeśli np. nie miałby wiedzy, jakich należności czy odsetek powód zażądał, a w razie wytoczenia kolejnego powództwa o te same należności, na jakiej podstawie przyjąłby, że zachodzi powaga rzeczy osądzonej, skoro równie dobrze można by twierdzić, że w nowym pozwie powód żąda innych należności niż te, których wcześniej dochodził, a tylko ich kwota jest identyczna.

W niniejszej sprawie powód w zakresie wskazanych wyżej odsetek nie wskazał, od jakiej kwoty, za jaki okres i według jakiej stopy procentowej odsetki te zostały naliczone, ani nie wskazał, jakich należności dochodzi z tytułu tzw. kosztów.

Orzekając ponownie w tym zakresie Sąd Rejonowy w pierwszej kolejności wezwie powoda do dokładnego określenia tych żądań pod rygorem zawieszenia postępowania i orzeknie merytorycznie, jeżeli powód dokładnie określi te żądania zgodnie z przedstawionymi wyżej rozważaniami.

Orzekając co do tych roszczeń ponownie, Sąd Rejonowy orzeknie również o całości kosztów procesu i o kosztach instancji odwoławczej, w zależności od ostatecznego wyniku procesu, który na chwilę obecną nie jest znany (art. 108 § 1 i § 2 k.p.c.).

Dodać jedynie należy, że Sąd Rejonowy nie zakwestionował przejścia wierzytelności na powoda w drodze cesji, co jest objęte dużą częścią zarzutów apelacyjnych. Nie negując zaś tego, że dokumenty przedłożone przez powoda są w większości dokumentami prywatnymi, Sąd pierwszej instancji powinien oceniać ich wiarygodność w ramach oceny całokształtu materiału dowodowego, w szczególności co do tego, czy dowodzą one istnienia określonych należności, a na podstawie umowy stron ocenić, czy roszczenia te znajdują oparcie w umowie stron i w przepisach prawa materialnego.

Z tych względów na podstawie art. 385 k.p.c. i art. 386 § 4 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

1 Omyłkowo oznaczając nazwę powoda jako B. (...).